

6. ПРОБЛЕМИ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

ЦІЛІ ФІНАНСОВОГО АНАЛІЗУ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

*М.Б. Андрущак, канд. екон. наук
Львівський навчально-науковий інститут
ДВНЗ «Університет банківської справи»*

В економічній літературі існує безліч різних точок зору щодо визначення змісту фінансового аналізу діяльності підприємства. По-перше, виділяють різні завдання проведення фінансового аналізу. По-друге, робиться акцент на характері використання фінансових ресурсів, можливий пошук найбільш раціональних і доцільних варіантів розв'язання підприємством завдань у господарській діяльності. По-третє, як головне у визначенні змісту фінансового аналізу береться дослідження поточного стану використання фінансових ресурсів підприємством. По-четверте, значна увага приділяється різним прийомам і методам проведення самого аналізу, що втілює не тільки їх реалізацію, але і значимість.

Зазначимо, що аналіз фінансового стану підприємства не може бути самоціллю. Значення фінансового стану господарської діяльності дозволяє виділити найбільш складні проблеми управління наявними фінансовими ресурсами. Це, в свою чергу, може сприяти мінімізації фінансових втрат і підняття рівня показників економічної діяльності підприємства.

Незнання фінансового стану підприємства, як правило, призводить до неузгодженості управлінської діяльності на підприємстві з тими цілями, які воно переслідує. У цьому аспекті важливо відзначити, що мова не йде про стан фінансів: є вони в якості ресурсів або їх немає: вистачає їх на вирішення завдань, сформульованих планами діяльності; відповідають вони вимогам ринкової діяльності або не відповідають тощо [1, с. 121-128].

Результати аналізу фінансового стану підприємства необхідні з позиції всебічної оцінки прийняття рішень.

Оцінка складу і структури фінансових ресурсів буде неповноцінною, якщо не буде проведено системний аналіз стану фінансів підприємства, в тому числі і з яких джерел вони формуються. Відповідь на питання: з яких джерел і в яких обсягах утворюються фінанси підприємства необхідний і створює можливості для оцінки стійкості його діяльності.

Фінансовий результат діяльності підприємства повинен порівнюватися із можливостями джерел його фінансування. Тим самим дається оцінка не тільки самим джерелам формування фінансових ресурсів, а й тим очікуванням з якими підприємство зтикається. Надзвичайно важливим є те, що підприємству систематично доводиться враховувати базові принципи і умови, а також критерії оцінки можливих варіантів нарощування свого фінансового потенціалу.

Тільки оцінка стану фінансів (як факт їх наявності у підприємства) не дозволяє визначати можливості їх ефективного використання. Завдання фінансового аналізу стану підприємства і стану його господарської діяльності об'єднується. Такий процес єдиний, але вимагає діагностики відповідних показників, з одного боку, а з іншого – моніторингу як економічної, так і власне фінансової діяльності.

Самоаналіз, його погодження з діагностикою та моніторингом, відбувається не тільки з позиції необхідності виявлення причин і факторів впливу на стан фінансів, але й пошуку варіантів отримання позитивного економічного і фінансового результату із зменшенням фінансових ризиків.

Для ефективного досягнення цілей фінансової діяльності необхідно використовувати методи аналізу, що враховують результати прогнозування, оптимізаційно обґрунтовані альтернативи, відібрані з безлічі варіантів для реалізації конкретних цілей. Реальні потреби у використанні фінансових ресурсів співставні з їх достатністю, але орієнтованість цілей розвитку підприємства може вимагати додаткових фінансових ресурсів.

Безумовно, необхідно вживати всіх заходів активізації фінансової діяльності підприємства, і з цією ж метою проводити аналіз фінансового його стану. Якщо підприємство виявляється в стані фінансової недостатності, тоді необхідно, на основі отриманих результатів аналізу і оцінки його фінансової діяльності робити комплексні зусилля з реалізації знову сформульованих завдань. Всі заходи, що розробляються підприємством, його керівництвом, фінансовими службами повинні бути підпорядковані цілям і задачам, обґрунтованим за критерієм економічної доцільності та ефективності.

Перелік посилань:

1. Рожок И. М. Идентификация изменений финансового состояния предприятия при оценке его способности к продолжению деятельности в условиях кризиса Управление развитием сложных систем (20 – 2014). – С. 121-128.

ОЦІНКА ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ РИТЕЙЛУ

А.М. Волосов

Харківський державний університет харчування та торгівлі

Процес формування конкурентних переваг підприємств ритейлу знаходиться під впливом певної кількості чинників зовнішнього та внутрішнього середовищ їх функціонування. Звісно, що їх вплив є різноспрямованим, тобто таким, що створює загрози або певні можливості для виявлення та створення конкурентних переваг. Своєчасна та адекватна реакція на зміни, у першу чергу, зовнішнього середовища дає змогу менеджменту підприємств ритейлу створювати, реалізовувати та розвивати конкурентні переваги. Вплив зовнішнього середовища на діяльність з формування конкурентних переваг можна визначити шляхом оцінки ділової активності суб'єктів господарювання. Оцінка ділової активності підприємств була започаткована низкою європейських країн після другої світової війни як прагнення державних органів управління отримати інформацію від керівників підприємницького сектору відомості про стан на певному конкурентному ринку товарів і послуг та очікування щодо перспектив розвитку керованих ними структур. Опитування керівників вітчизняних суб'єктів господарювання щодо зміни економічного стану підконтрольних їм підприємств та очікуваних перспектив їх розвитку на регулярній основі (щоквартально) здійснюються в Україні з 1998 р. Оцінка ділової активності підприємств проводилась за такими видами економічної діяльності: промисловість, будівництво, роздрібна торгівля, сфера послуг і сільське господарство. Її методологічні засади та результати проведення з 1998 р. по 2014 р. були проаналізовані раніше [1].

Зараз несучільне вибіркоче обстеження «Стан ділової активності підприємств» здійснюється відповідно рекомендацій щодо організації та проведення обстежень ділової активності підприємств, викладених в Об'єднаній гармонізованій програмі ЄС щодо обстежень тенденцій ділової активності бізнесу та споживання (The Joint Harmonised EU Programme of Business and Consumer Surveys: User Guide) та Керівництві ОЕСР із обстежень ділової активності (Business Tendency Surveys). 3 І кв. 2015 р. в практику запроваджено розрахунок індикаторів ділової впевненості в промисловості, будівництві, роздрібній торгівлі, сфері послуг, сфері фінансових послуг відповідно до Методики розрахунку індикаторів ділових очікувань за вимогами розширеного Спеціального стандарту поширення даних МВФ. Згідно з Методикою здійснюється розрахунок індикатора ділового клімату (у динаміці з І кв. 2015 р.) та індикатора економічних настроїв (у динаміці з І кв. 2017 р.). Обидві методики опитування дозволяють виявити тенденції ділової активності національного бізнесу та споживання.

Індикатор економічних настроїв утворюється узагальненням індикаторів ділової впевненості в: переробній промисловості, будівництві, роздрібній торгівлі, сфері послуг та індикатору споживчої впевненості. Його динаміка за період з I-го кв. 2017 р. по II-й кв. 2018 р. є позитивною – з 84,5 % до 104,1 % (тобто +25,6 %), незважаючи на стабільно низькі щоквартальні значення індикаторів ділової впевненості в будівництві (-27...-20) та індикатора споживчої впевненості (-29...-28) [2]. В свою чергу, індикатор ділової впевненості в роздрібній торгівлі визначається балансуванням відповідей респондентів щодо очікувань стану їх ділової активності за показниками зміни товарообороту, товарних запасів, цін, кількості зайнятих. Динаміка індикатора ділової впевненості в роздрібній торгівлі за період 2015-2018 рр., на відміну від двох наведених вище індикаторів, характеризується тенденцією його поступового зростання з -12 (I кв. 2015 р.) до 5 (I кв. 2018 р.) [2]. За результатами обстеження підприємств роздрібної торгівлі виявлено такі очікування респондентів щодо стану їх ділової активності на I квартал 2018 р. порівняно з попереднім кварталом: зменшення обсягу замовлень товарів у роздрібній торгівлі; уповільнення темпів збільшення кількості працівників на підприємствах роздрібної торгівлі; зростання цін реалізації товарів у роздрібній торгівлі. Таким чином, оцінка стану ділової активності та очікувань бізнесу в цілому та підприємств ритейлу зокрема, шляхом визначення наведених індикаторів дає конкретні орієнтири, які можуть слугувати підґрунтям обґрунтування управлінських рішень для формування конкурентних переваг.

Перелік посилань:

1. Смольнякова Н.М., Волосов А.М. Оцінка ділової активності підприємств роздрібної торгівлі / Н.М. Смольнякова, А.М. Волосов // Розвиток харчових виробництв, ресторанного та готельного господарств і торгівлі: пробле ми, перспективи, ефективність: міжнар. наук.-практ. конф. : тези у 2-х ч. – Х. : ХДУХТ, 2014. – Ч. 2. – С. 137-138.

2. <http://www.ukrstat.gov.ua/>